

*Пирожков Іван Олегович,
студент, спеціальність «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Науковий керівник: Любовець Олена Миколаївна,
доктор історичних наук, професор,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)*

ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКІ ВІДНОСИНИ В АГРАРНІЙ СФЕРІ: КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ ТА ПОШУК КОМПРОМІСУ

Після початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну у 2022 році аграрна сфера стала однією з ключових точок перетину економічних і політичних інтересів України та Польщі. Через блокування морських шляхів Україна змушена була шукати альтернативні маршрути для експорту зерна — життєво важливої галузі, яка забезпечує до половини валютних надходжень до бюджету [1]. Польща, як безпосередній сусід і член ЄС, стала одним із головних логістичних коридорів, що створило нові виклики для обох країн.

У межах ініціативи Європейської комісії «Шляхи солідарності» Україна отримала безмитний доступ до європейського ринку [2]. Проте фактичне перенасичення польського ринку українським зерном викликало невдоволення місцевих аграріїв, які втрачали прибутки через зниження закупівельних цін. Проблему загострила недостатня координація транзиту, слабкий митний контроль і відсутність механізмів обліку, що дозволяли частині продукції осідати на польському ринку під виглядом транзитної [3].

Реакція польського сільськогосподарського сектору була різкою: масові протести, тиск на уряд, публічна критика української продукції. На цьому тлі питання аграрної торгівлі перетворилось із суто економічного на політичне. Польський уряд, реагуючи на суспільний тиск, запровадив обмеження на імпорт, що, з погляду України, суперечить принципам солідарності й добросусідства [4]. Для Києва це стало сигналом про крихкість партнерських зв'язків навіть у межах військового альянсу. Конфлікт зачепив не лише національні інтереси, а й основи європейської єдності. Дії Польщі, а також Словаччини й Угорщини, які пішли тим самим шляхом, фактично поставили під сумнів здатність ЄС діяти як єдине економічне ціле в умовах кризи. Єврокомісія опинилася в позиції пасивного спостерігача, реагуючи запізнілими компенсаціями й технічними рішеннями, які не знімали напруги [1; 5]. Це ще раз виявило брак механізмів для адаптації Спільної аграрної політики до умов воєнної економіки.

З українського боку конфлікт розглядається як загроза економічній стабільності. Для фермерів і держави аграрний експорт є джерелом виживання, і будь-яке блокування каналів постачання — удар по бюджету, громадам і військовому забезпеченню. Київ виявив готовність до компромісу — через

пропозиції прозорі сертифікації, GPS-контролю вантажів, розвиток прикордонної переробки – однак не отримав адекватної відповіді.

Конфлікт також має ціннісний вимір. Українське суспільство сприймає позицію Польщі як порушення духу братерської солідарності, що зросла після 2022 року. А польське суспільство – як захист своїх національних інтересів від ринку, який діє за логікою кризи, а не рівних умов. У цьому зіткненні – дві правди, які важко узгодити без довготривалого планування і діалогу.

Втім, попри напруження, обидві сторони розуміють стратегічну важливість партнерства. Польща – як потенційний бенефіціар інтеграції України до європейського аграрного ринку, а Україна – як країна, яка може посилити спільну продовольчу безпеку ЄС. Тому замість ескалації потрібна нова рамка співпраці: угоди про перехідний режим торгівлі, створення митно-логістичних центрів, залучення Єврокомісії як нейтрального координатора.

Зрештою, ця аграрна суперечка – не лише локальний конфлікт інтересів, а дзеркало глибших проблем у механізмах європейської інтеграції. Вона демонструє, наскільки крихкими є принципи єдності, якщо не передбачено запобіжників для кризових ситуацій. Але водночас вона створює і можливість – закласти підвалини для справжньої інтеграційної стратегії в аграрній сфері.

Література:

1. OECD (2023). Agricultural Policy Monitoring and Evaluation 2023: Ukraine Special Chapter. URL: https://www.oecd.org/en/publications/agricultural-policy-monitoring-and-evaluation-2023_b14de474-en/full-report/ukraine_f74ea705.html

2. European Commission (2025). EU-Ukraine Solidarity Lanes. URL: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/eu-ukraine-solidarity-lanes_en

3. Центр Разумкова (2024). International Support to Ukraine for Provision of the Global Food Security. URL: https://razumkov.org.ua/images/2024/06/10/T7it_tf1_pb03.pdf

4. Politico Europe (2023). Angry Farmers Push Poland Away from Ukraine. URL: <https://www.politico.eu/article/angry-farmers-push-poland-away-ukraine-war-russia-donald-tusk-rafal-trzaskowski-presidential-election/>

5. Chatham House (2022). The EU and Ukraine: Time for Bold Solidarity. URL: <https://www.chathamhouse.org/2022/03/eu-and-ukraine-time-bold-solidarity>

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

**Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук**

**ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНИХ І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ім. І.Ф. КУРАСА НАН УКРАЇНИ**

ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

**ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА
ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ЯГЕЛЛОНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Республіка Польща)

ФОНД ГЕРДИ ХЕНКЕЛЬ (Німеччина)

УНІВЕРСИТЕТ МАЙНЦА ІМЕНІ ЙОГАННА ГУТЕНБЕРГА (Німеччина)

КАГУЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ П. ХАШДЕУ (Молдова)

МУЗЕЙ КАРОЛЯ І В БРАЇЛІ (Румунія)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«УКРАЇНСЬКА ДИПЛОМАТІЯ:
СТАНОВЛЕННЯ, РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

10 квітня 2025 р.

м. Київ

Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи / за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 10 квітня 2025 р. Київ, 2024. 357 с.

Збірник наукових праць укладено за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи», яка була організована кафедрою міжнародних відносин і суспільних наук гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України 10 квітня 2025 р. Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямками роботи конференції і охоплює широке коло питань щодо витоків, традицій, розвитку та перспектив української дипломатії; аналізу стану дипломатії в умовах сучасних глобальних викликів та стратегічних пріоритетів світової, європейської та вітчизняної дипломатії в умовах російсько-української війни.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів, студентів, а також усіх хто цікавиться питаннями сучасних міжнародних відносин та розвитку української дипломатії.

Рекомендовано вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 10 від 16.05.2025 р.).

Редакційна колегія:

Ткачук В.А., д-р екон. наук, проф. (голова);
Ніколаєнко С.М., д-р пед. наук, проф. (співголова);
Тонха О.Л., д-р сільгосп. наук, проф. (голова);
Любовець О.М., д-р істор. наук, проф.
Харченко С.В., д-р філол. наук, проф.
Хвіст В.О., канд. іст. наук, доцент

Відповідальна за випуск докт. іст. наук, проф. Любовець О.М.

Тези подано в авторській редакції.

Автори тез відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.

Передруковувати опубліковані в збірнику наукових праць матеріали дозволяється тільки за згодою авторів.